Forms of revenue; Kau. A. 2. 6. - ज्ययौ (dual) receipt and disbursement, income and expenditure. - ज्यारम् Body of income; Kau. A. 2. 6. - स्थानम् a place where revenues are collected.

आयकस्कम्भः A kind of pillar (cf. Mānasāra).

आयत् a. Ved. Coming, approaching; ^oवस one to whom good or wealth comes; Av. 13. 4. 54.

आयतीगवम् ind. At the time when cows return home; आतिष्ठद्गु जपन् सन्ध्यां प्रकान्तामायतीगवम् Bk. 4. 14.

आयन Ved. Coming, approaching.

आयिन a. Ved. Coming or driving near, Yaj. Ts. 2. 47. 1.

आयःश्रूलिक a. (-की f.) [अयःशूल-ठक् P. V. 2. 76]. Active, diligent, indefatigable. -कः A man who, in order to gain an object, uses forcible instead of gentle means (तीक्ष्णोपायेन योऽन्विच्छेत्स आयःशूलिको जनः); cf. K.P. 10; अयःशूलेन अन्विच्छित (scil. अर्थान्) इत्यायःशूलिकः.

आयज् 1 A. 1 To honour, worship (the gods). -2 To give, present, furnish, supply. -3 To consecrate, ordain, dedicate.

आयाजि, आयजिन् a. Ved. Performing sacrifices from all sides; procuring, granting; आयजी वाजसातमा Rv. 1. 28. 7.

आयाजिष्ठ a. Sacrificing or procuring best; यष्टा देवाँ आयजिष्ठः स्वास्ति Rv. 2. 9. 6.

आयज्य a. Inclined to sacrifice; आयज्यवः सुमर्ति विश्व-वारा Rv. 9. 97. 26.

आयागः A gift given at a sacrifice; ंभूत a. obtained by sacrifice.

आयत् 1 A. 1 To strive, endeavour. -2 To rest or depend on, rest with (with loc.); वयं त्वस्यायतामहे Mv. 1. 49 (v. l.); 3. 34; Dk. 42. -3 To arrive, come to, reach, dwell (Ved.).

आयतनम् [आयतन्तेऽत्र, यत् आधारे ल्युट्] 1 Place, a bode, house, resting-place; भूमेर्महदायतनं बृष्णीष्व Kath. 1. 1. 23. (fig. also); शूलायतनाः Mu. 7 hangmen; स्नेहस्तदेकायतनं जगाम Ku. 7. 5 was centred in her; R. 3. 36; सर्वाविनयानामेकेकमप्येषामायतनम् K. 103; मृगेण 130 domestic deer; Chāṇ. 32; (hence) a receptacle, home, support, seat. -2 The place of the sacred fire, altar, shed for sacrifices. -3 A sanctuary, sacred place; as in देवायतनम्, महायतनम् &c. यथाकमिवशेषेण सर्वाण्यायतनानि च। दर्शितानि Mb. 13. 156. 11; विजने वायतने गिरी वने वा। Bu. Ch. 5. 19. -4 The site of a house, ground-plot. -5 A barn; Y. 2. 154. -6 An inner seat (with Buddhists who consider the five senses with manas as the six A yatanas). -7 The cause of disease.

आयतनत्वम् State of being an altar or seat.

आयतनवत् a. Having a certain seat or home. m. N. of the fourth foot of Brahmā; य एतमेवं विद्वाश्चतुष्कलं पादं ब्रह्मण आयतनवानित्युपास्ते Ch. Up. 4. 8. 4.

आयत्त p. p. [आ-यत्-क्त] 1 Dependent on, resting with (with loc. or in comp.); दैवायत्तं कुळ जन्म मदायत्तं तु पीरुषम् Ve. 3. 33; भाग्यायत्तमतः परम् S. 4. 17. -2 Docile, tractable. -3 Attempted, tried; प्रहस्तः परमायत्तस्ततः सुस्राय शोणितम् Ram. 6. 58. 49. ता, -रवम् dependence, humility, docility.

आयतिः f. [आ-यत-किन्] 1 Dependence, subjection. -2 Affection. -3 Strength, power, might. -4 Boundary, limit. -5 An expedient, remedy. -6 Majesty, dignity. -7 A day. -8 Steadiness of conduct, continuance in the right path. -9 Length. -10 Future time (These two senses should perhaps be referred to आयति q. v.).

आयथातथ्यम् Unfitness, unsuitableness, impropriety; गुणानामायथातथ्यादर्थं विष्ठावयन्ति ये Si. 2. 56.

आयणापुर्यम्, -पूर्व्यम् The state of being not as formerly.

आयन a. Belonging to the solistice (as in उत्तरायण, दक्षिणायन).

आयम् 1 U. 1 To extend, lengthen out, stretch out; वस्त्रं-पाणि-आयच्छते Sk.; स्वाङ्गमायच्छमानः S. 4. v. 1.; आयच्छित कूपाद्रज्जम् Sk. draws up; बाणमुद्यतमायसीत् Bk. 6. 119 stretched out. -2 To restrain, draw in (as breath &c.); त्रिरायम्य शनैरस्न् Ms. 3. 217, 11. 100; प्राणानायम्य Y. 1. 24. -3 To stretch oneself, to grow long (Atm.); P.I.3.28. -4 To grasp, possess; त्रियमायच्छमानाभिः Bk. 8. 46. -5 To bring or lead towards. -Caus. 1 To lengthen, stretch, spread or draw out. -2 To remove, transplant.

आयत p. p. 1 Long; दशाङ्गुलमायता यष्टिः a stick ten fingers long; शतमध्यर्ध (योजनं) आयता Mb.; र्वस्वभावानि च दुःखानि K. 175 lasting. -2 Diffuse, prolix. -3 Big, large, great; Pt. 1. -4 Drawn, attracted. -5 Long drawn, distant; high-pitched; स्विचतायतिनःस्वनम् Ram. 1. 4. 33. - 6 Curbed, restrained. - 7 Asleep; तं नायतं बोधयोदित्याहु: Bri. Up. 4.3.14. -तः An oblong (in geometry). -तम् ind. Deeply, long, ; मैथिलीमाहतां दृष्ट्वा ध्यात्वा निःश्वस्य चायतम् Rām. 6. 111. 71. -Comp. -अक्ष a. (-क्षा f.) -ईक्षण, -नेत्र, -लोचन a. (a woman) with large eyes. -अपाङ्ग a. having long cornered eyes. -अर्घः half an oblong. -आयतिः f. long-continuance, remote futurity; सा विभूतिरनुभावसम्पदां भूयसी तव यदायतायतिः र्डा. 14. 5. चतुरस्र, दीर्घचतुरस्र a. Oblong. -च्छदा a plantain tree. -लेख a. long-curved; कान्तिश्वेबोरायतलेखयोर्या Ku. 1. 47. -स्तु: m. [आयतं स्तौति, नि पा दीर्घः] a panegyrist, bard.

आयतिः f. 1 Length, extension; Mb. 5. 166. 3; stretching, extending; तेषां देवेष्वायतिरस्माकं तेषु नाभयः Rv. 1. 139. 9. -2 Future time, the future; आयतिप्रदर्शनम्; Kau. A. 2. 10.